

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§107

Dnr KS 2021-791

Svar motion från Ola Nordstrand, Britt-Mari Bardon, Johannes Folkesson, Jessica Hilwëyn och Ingela Brinkefeldt (V) avseende lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till kommunstyrelsekontorets motionssvar den 7 september 2023.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiets ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige lämnade i april 2021 in en motion om mer lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider. Kommunstyrelsekontoret har nu tagit fram ett förslag till svar på motionen. Kontoret framhåller i sitt svar att längre inläsningstider skulle innebära kortare tid att kvalitetssäkra underlagen och en förlängd beslutsprocess vilket skulle innebära att underlagen kan komma att ha en lägre kvalitet. Beträffande språket i underlagen arbetar kontoret redan idag men rad aktiviteter i syfte att säkerställa ett enkelt språk som ett led i kontorets pågående förbättringsarbete. Kommunstyrelsekontorets bedömning är därför att motionen bör avslås.

Beslutsunderlag

Motionssvar längre inläsningstider

Motion från Ola Nordstrand, Britt-Mari Bardon, Johannes Folkesson, Jessica Hilwëyn och Ingela Brinkefeldt (V) avseende lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider

Beslutande sammanträde

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

Paragrafen är justerad

Kommunstyrelsen

Handläggare: Mikael Forssander
Titel: Beredningsansvarig
E-post: Mikael.forssander@norrталje.se

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Svar på motion från Ola Nordstrand, Britt-Mari Bardon, Johannes Folkesson, Jessica Hilwäyn och Ingela Brinkefeldt (V) avseende lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till kommunstyrelsekontorets motionssvar den 7 september 2023.

Sammanfattning

Vänsterpartiets ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige lämnade i april 2021 in en motion om mer lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider. Kommunstyrelsekontoret har nu tagit fram ett förslag till svar på motionen. Kontoret framhåller i sitt svar att längre inläsningstider skulle innebära kortare tid att kvalitetssäkra underlagen och en förlängd beslutsprocess vilket skulle innebära att underlagen kan komma att ha en lägre kvalitet. Beträffande språket i underlagen arbetar kontoret redan idag men rad aktiviteter i syfte att säkerställa ett enkelt språk som ett led i kontorets pågående förbättringsarbete. Kommunstyrelsekontorets bedömning är därför att motionen bör avslås.

Bakgrund

Motionen lämnades in på kommunfullmäktige den 26 april 2021 och föreslår att Norrtälje kommun tar fram en språkpolicy för kommunen som syftar till att göra kommunala handlingar mer lättbegripliga för både förtroendevalda som för kommunmedborgare och att det sätts en tidsgräns för hur sent underlag för ett ärende inför möten får delges för att tas upp på möte. De föreslår nio dagar. Kommunfullmäktige har beslutat att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Samberedning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsekontorets stabs- och planeringsavdelning.

Lagkrav

Språklagen (2009:600) reglerar ” det allmännas ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk samt om språk användning i offentlig verksamhet och i internationella sammanhang.” samt bestämmelser om svenska språket. Syftet med lagen är att ange svenskas ställning användning i det svenska samhället. Av 11§ framgår att språket i offentlig verksamhet ska vara värdat och begripligt.

Koppling till gällande styrdokument

Beträffande när handlingarna ska vara nämndes ledamöter tillhanda regleras det av A-delen i respektive nämnds reglemente som är beslutat av kommunfullmäktige.

Beskrivande bakgrund

Vänsterpartiets dåvarande ledamöter och ersättare framhåller i sin motion att demokratiskt underbyggda beslut kräver lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstid. I dagsläget är det framför allt två problem som sticker ut menar de; dels språket i tjänsteutlåtandena, dels inläsningstiden, alltså tiden från att de förtroendevalda får tillgång till handlingarna till att beslutsammanträdet sker.

Med bakgrund av det föreslår motionärerna att Norrtälje kommun tar fram en språkpolicy för kommunen som syftar till att göra kommunala handlingar mer lättbegripliga för både förtroendevalda som för kommunmedborgare. Vidare att det sätts en tidsgräns för hur sent underlag för ett ärende inför möten får delges för att tas upp på möte. De föreslår nio dagar.

Förvaltningens analys

Språket i beslutsunderlagen

Vad gäller språket i beslutsunderlaget är kommunstyrelsekontorets kansli medveten om att det föreligger utmaningar vad gäller språket i tjänsteutlåtandena och då framför allt inom de samhällstekniska verksamheterna. Kommunen försöker därför i så stor utsträckning som möjligt hantera detta inom ramen för beredningen av ärenden inför att de ska behandlas av politiken. Samtidigt är det en balansgång eftersom vissa begrepp är vedertagna inom branschen och/eller har en särskild definition som kan gå förlorad om begreppet ersätts med ett annat ord. Vidare försöker kansliet genomgående använda skriften Myndigheternas skrivregler vid korrekturläsning av underlagen för att därigenom säkerställa att texterna är i linje med de rekommendationer som finns inom klarspråksområdet.

I sammanhanget kan också nämnas att kommunstyrelsekontorets kansli har påbörjat arbetet med att fram en ärendehandbok vars syfte är att säkerställa rättssäkra beslut. Av handboken kommer det att framgå att språket ska vara lättillgängligt för såväl de förtroendevalda som den bredare allmänheten. Intentionen är att handboken ska vara väl känd bland de handläggare som skriver tjänsteutlåtanden och finns lättillgänglig.

Kansliet kan också se att det finns utmaningar för de förtroendevalda att tillgodogöra sig den stora mängd information som krävs för att kunna fatta de beslut som krävs i en verksamhet av Norrtälje kommuns storlek men det är i sammanhanget viktigt att framhålla det stöd som redan idag finns. 2018 fattade kommunfullmäktige beslut om att införa

politiska sekreterare och en central arbetsuppgift för denna roll är att stödja partiets förtroendevalda genom att sätta sig in i frågorna som föreligger för beslut och tillgängliggöra dem. Utöver detta stöd är det även möjligt att bjuda in tjänstepersoner till partigrupper eller motsvarande grupperingar för att därigenom bistå de förtroendevalda inför att beslut ska fattas.

Vad gäller rimligheten i att fritidspolitiker ska behöva vara någon form av fackman som motionärerna menar har kansliet svårt att yttra sig över. I sammanhanget kan det dock vara värt att framhålla att förtroendeuppdraget innebär ett ansvar för verksamheten. Därigenom finns det en implicit förväntan om att den förtroendevalde skaffar sig den kunskap som krävs för att utföra uppdraget, särskilt som den förtroendevalde erhåller ersättning som syftar till att just möjliggöra detta genom såväl grundarvodet som möjligheten till förrättningsersättning.

Avslutningsvis har kommunstyrelsekontoret svårt att se att en språkpolicy skulle kunna innebära en förbättring av språket i beslutsunderlaget. För att genomföra bestående förändringar av språket skulle snarare en rad klarspråkutbildningar av handläggarna anordnas.

Inläsningstid

Vänsterpartiet ger i sin motion uttryck för att de får ärenden och underlag sent inför sammanträdena och föreslår därför att handlingar ska skickas ut nio dagar inför sammanträdena. I dagsläget stadgar a-delen av nämndernas reglemente att "Kallelsen ska på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast sju dagar före sammanträdesdagen". I praktiken innebär det att kallelsen tillsammans med föredragningslistan och handlingarna skickas ut vid samma tillfälle även om reglementet möjliggör för ordföranden att avgöra "i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen". Denna möjlighet har till dags dato använts i begränsad utsträckning då merparten av alla handlingar skickas ut i reglementerad tid även om undantag sker frekvent.

Kansliet är väl medveten om faktumet att handlingar ibland skickas ut senare ses som ett stort problem. Den kanske enskilt största utmaningen föreligger med ärenden gällande den ekonomiska uppföljningen där två storheter kolliderar. Då reglementet stadgar att handlingarna ska vara nämnden tillhanda en vecka innan mötet samtidigt som ekonomiavdelningen behöver tid att sammanställa underlagen innebär det att om tiden skulle följas så skulle den ekonomiska rapporteringen vara inaktuell. Kommunstyrelsens inriktning har därför de senaste åren varit att skicka ut handlingarna sent till sammanträden för att därigenom säkerställa en så aktuell rapportering som möjligt.

Att som Vänsterpartiet föreslår att handlingarna skickas ut tidigare än idag skulle innebära att tiden för att kvalitetssäkra underlagen skulle kortas. I dagsläget lämnar kommunstyrelsekontorets olika avdelningar in de ärenden som ska upp för beslut cirka två

veckor innan de delges nämnden och under den tiden ska såväl underlagen kvalitetsgranskas som godkännas av förvaltningsledningen. Det är redan idag en utmaning att få denna process att fungera tillfredställande och från verksamheterna framförs ibland klagomål att beslutsprocessen tar alltför lång tid. Detta eftersom det tillkommer minst en vecka för varje beslutsinstans. Så från det att ett ärende lämnas in på kommunstyrelsekontoret till att det avgörs i fullmäktige tar det minst två månader. Om ärendet har väckts i nämnd tillkommer ytterligare cirka en månad. Sett i förhållande till det så skulle alltså en längre inläsningstid om två dagar innebära ytterligare en vecka om ärendet ska avgöras av kommunfullmäktige i enbart väntan på beslut. Sett till det perspektivet har kommunstyrelsekontorets kansli svårt att se förslaget som lämpligt att genomföra.

Utifrån ovan anförda skäl är därför kommunstyrelsekontorets bedömning att motionen bör avslås med hänvisning till vad som framkommit i detta motionssvar.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Johan Hernman
Stabs- och planeringschef
Stabs- och planeringsavdelningen

Bilagor

Bilaga 1 - Motion från Motion från Ola Nordstrand, Britt-Mari Bardon, Johannes Folkesson, Jessica Hilwëyn och Ingela Brinkefeldt (V) avseende lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstider

Beslut skickas till

Motionärerna

MOTION

Demokratiskt underbyggda beslut kräver lättlästa kommunala handlingar och längre inläsningstid.

Vad som händer och sker i Norrtälje kommun är en angelägenhet för alla medborgare. Trots detta kan det stundtals vara väldigt svårt, både för politiker, tjänstemän och medborgare att tillgodogöra sig innehållet i exempelvis handlingarna till kommunfullmäktige eller olika nämnders sammanträden. Särskilt när detta ofta ska ske under tidspress.

Att vara kommunpolitiskt engagerad är ett privilegium och något att vara stolt över men också något, för den som arbetar och/eller har familj, som är svårt att hinna med. Det är ofta väldigt stora massor text i många olika ärenden som ska läsas igenom.

Det är av yttersta demokratiska vikt att våra förtroendevalda på riktigt kan och har tid att tillgodogöra sig de underlag som de sedan ska ta beslut om. Vi vill att alla vuxna personer som är intresserade av kommunpolitik ska känna att de har möjlighet att engagera sig, oavsett ålder, jobb, kön eller ekonomisk situation.

Två problem sticker ut:

1. Språket i underlag och tjänsteutlåtanden:

Det är ett demokratiskt underskott när bara ett fåtal personer till fullo kan förstå vad som står i ett dokument eller vad som avses med en viss mening. Det är inte rimligt att man som fritidspolitiker eller kommunmedborgare ska behöva vara någon form av fackman för att klara av att sätta sig in i kommunens arbete på olika områden.

2. Inläsningstid:

Att inför ett nämndmöte få ärenden och underlag en vecka innan, ibland mindre, ibland bara någon dag, är inte okej. Det kan ibland handla om hundratals sidor och när det dessutom är på ett krångligt/byråkratiskt, fackmannamässigt språk, så har till exempel en heltidsarbetande förälder inte en chans att på riktigt tillgodogöra sig allt. För att hinna läsa och fundera och diskutera de olika ärenden skulle det behövas åtminstone 9 dagar.

I Sundsvalls kommun till exempel har det tagits fram en ny språkpolicy, en rutin för klarspråksgranskning för att göra kommunala handlingar mer lättillgängliga rent språkligt för kommunmedborgarna. Vi menar att en liknande språkpolicy borde tas fram i Norrtälje kommun och fokusera på att göra språket i kommunala handlingar mer lättbegripligt och lättillgängligt.

Med bakgrund av ovan yrkar vi:

att Norrtälje kommun tar fram en språkpolicy för kommunen som syftar till att göra kommunala handlingar mer lättbegripliga för både förtroendevalda som för kommunmedborgare.

att det sätts en tidsgräns för hur sent underlag för ett ärende inför möten får delges för att tas upp på möte. Vi föreslår nio dagar.

Fullmäktigegruppen Vänsterpartiet Norrtälje,

Ola Nordstrand, Britt-Mari Bardon, Johannes Folkesson, Jessica Hilwéyn, Ingela Brinkefeldt